

POSKUS V SEVERNI STENI AMA DABLAMA (6828 m)

PASTÍ NAJLEPŠE HIMALAJSKE GORE

BOJAN POČKAR

Plezati v Himalaji v kakšni strmi, nepreplezani steni samo s prijateljem... To so bile moje davne želje.

ln glej, sedaj sem pod steno, ravno takšno, kot sem si želel, in danes ponoči se je bova z Vanjo lotila. Saj sem miren, ampak ko bi že vsaj bila polnoč in bi odšla! Pa je šele pozno popoldne in glasba v walkmanu me spominja na neke druge, tople stvari... Hudiča, Himalaja pa res ni kraj za sentimentalnosti!

Sredi noči se z Vanjo spotikava in kobilava čez ledeniško moreno ledenika Dumo pod severno steno Ama Dablama. Kljub siju čelnih svetilk je potrebno kar nekaj spretnosti, da se ne zagozdiš med nekaj stotov težke naložene balvane.

Noč je jasna do obupa in mrzaz ostro reže v prste, ko se na začetku stene napraviva. Začneva plezati: spodnji del stene, ki poteka v vpadnici ogromnega seraka, je objektivno najnevarnejši del stene in preplezati ga morava do jutra, ko je najbolj mrzaz in ko ponavadi vse miruje. Plezava tekoče in nenavezana, saj strmina ni prehuda.

SERAK SE PREMIKA

Dobre pol ure pred svitom sva na začetku strmega ledu. Sedaj bo šlo zares; vrtanje lednih vijakov, varovanje, plezanje v strmem in ponekod navpičnem črnem ledu, škripanje derez in zamahi s cepinom in bavitico; globoko dihanje po kakšnih desetih metrih plezanja in skoraj prepoteno telo na koncu raztežaja — kljub 20 stopinjam mraza. In potem je na vrsti prijatelj, da pride do tebe in spleza nadaljnjih 50 metrov, ti pa se ta čas počeno ohladiš in skorajda že prezebaš.

Na najini desni je še vedno ogromen serak; tone in tone naloženega ledu, ki bodo nekoč zgrmele v dolino in pod sabo pometle vse. Od časa do časa v njem strahovito počti, da nama ledeni kri po žilah in da zastaneva v plezanju: ne, ne sedaj, lahko čez tri ure, lahko jutri ali pa kadarkoli, samo sedaj ne... No, fant, le mirno kri, samo malo se je premaknil, lahko plezaš naprej!

Preveč sva se zamudila s temi tristo metri ledu in tako sva v srcu stene šele sredi dopoldneva. Objektivnih nevarnosti ni več, serak je že pod nama, nad nama pa je le navpična stena. In bolj ko gledava navzgor, manj nama je jasno: skoraj navpična stena, zasnežena, sneg pa premehak za kakršnokoli, kaj šele varno pleza-

nje. Počasi nama postaja jasno, zakaj to še ni nihče preplezal, čeprav so že poskušali. Ko zabiješ cepin v sneg in se hočeš potegniti za njega, ne drži, pač pa gre skozi sneg.

Sploh ne veja, kaj naj narediva.

Sanje in cilji se nama podirajo kot domine. Pripravljena sva kot še nikoli, pripravljena sva tudi tvegati, garati, dati vse in še več od sebe, pa lahko le nemočno gledava v osupljivo strmo steno, pokrito z mehkim snegom.

Po skoraj eni uri nama končno le pride do zavesti, da te stene v takih razmerah pač ne moreva preplezati. Težko se je sprijazniti s tem, če se spomniva, kako sva zadnjega pol leta trenirala, se ob koncih tedna podila po stenah v Julijskih Alpah, v popoldnevih med tednom pa po ljubljanskem Rožniku, zvečer padla v posteljo in drugi dan razmišljala o še nepreplezani steni tam v Himalaji in znova trenirala...

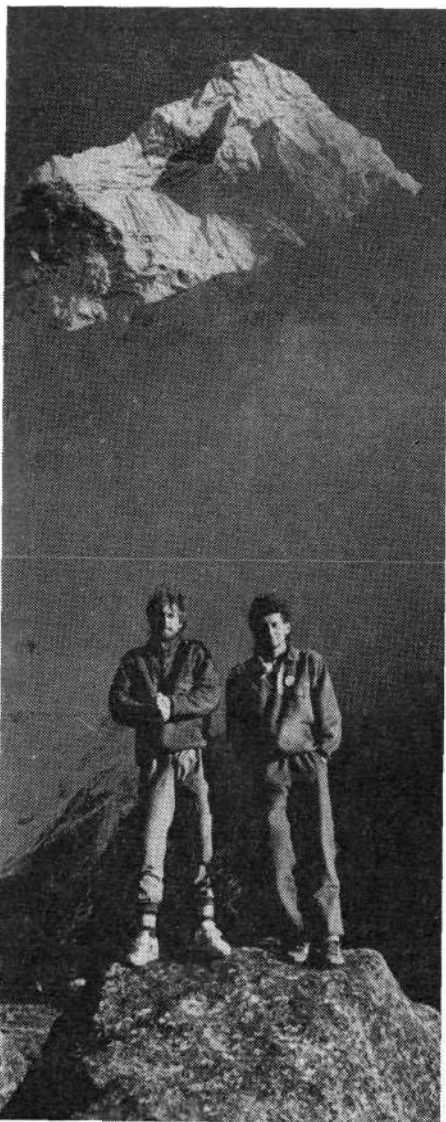
NOČ V SNEŽNEM BRLOGU

Toda v obdobju pred našim prihodom je v Himalaji padlo ogromno snega; stene so bile močno zasnežene in posebno v severnih stenah, v katere sonce le redko posije, traja preobrazba novega snega v trd sneg ali v led nekaj mesecev! Samo v vpadnicah plazov je sneg zbit in idealen za plezanje.

Odločiva se: poskusila bova tam na desni, kjer strmina ni tako huda, tam dosegla greben in morda po njem prideva na vrh — seveda, če bo sneg kolikor toliko trd.

Začneva, vendar je tudi na desni sneg mehak in šele z več poskušnji le najdeva prehode v solidnem snegu. Toda strmina znaša ves čas med 60 in 80 stopinj naklone, midva pa plezava cele raztežaje brez varovanja, varovališča so nezanesljiva in dobro se zavedava, da prvi v navezi ne sme pasti.

Povsem sva v akciji; pozabiva fotografirati, pozabiva tudi jesti in piti in šele uro pred mrakom se ustaviva na snežnem grebenčku, pojeva vsak pol čokolade, spijsava že mrzel čaj iz termovke in nadaljujemo. Že v temi doseževa greben in tu naju pričaka največje razočaranje: sploh ne moreva nikamor, kajti prišla sva v območje napihanih opasti, celih snežnih balvanov mehkega snega. Vse pod nama se podira. Presneto, fanta, sedaj gre pa zares! Sva na višini 6000 metrov, pod nama je več kot kilometer preplezane stene in ne moreva ne levo ne desno. Na vse strani je strašno strmo in začela se je že noč — in nebo je jasno, to pa pomeni, da pri-

...plezati v Himalaji v nepreplezani steni samo s prijateljem...

haja tisti znani mrz, ki ga boš čutil do kosti.

Sva brez biva opreme, saj sva namerala plezati do vrha brez prestanka. Skopljiva snežno luknjo, ravno toliko veliko, da zlezeva vanjo, zabijeva dva klina — in sedaj sva nekako varna.

S sabo imava kuhalnik in kar takoj začneva spreminjati sneg v tople napitke. Mišice so še segrete in za kakšne pol ure zaspiva, potem se pa zbudiiva šklepetajočih zob — in potem je tako vso noč: 10 do 15 minut spanja in 45 minut šklepetanja z zobmi, drgnjenja premrzlih udov — in tako vedno znova. Samo topla pijača nama kolikor toliko ohranja toploto.

REŠITEV IZ OBJEMA STENE

Zjutraj potrebujeva več kot eno uro, da se urediva. Potem začnem plezati, Vanja pa me varuje kar iz snežne luknje. Poskušam levo, pa desno — in nikamor ne gre. Opustila sva že misel na vrh, sedaj želiva sestopiti po grebenu, vendar po kakšni uri ugotovim, da tudi to ne bo mogoče. Preveč strmo je, premehek sneg je, preveč tvegano je.

Edina preostala pot je navzdol, čez steno, le malo desno od tam, kjer sva priplezala navzgor.

Ne zamujava se, takoj začneva. Spuščanje z vrvjo na klinih in snežnih gobah, plezanje navzdol — dobro veva, da se nama klin lahko izruje, kajti razpoke so poledene in vedno zabijeva le en klin, pa še nama jih na koncu zmanjka. Spuščanje po vrvi, zataknjeni za snežno gobo, je sploh posebno doživetje; in ko ni možnosti ne za klin, ne za snežno gobo, morava plezati po 70-stopinjski naklonini navzdol.

Sredi popoldneva sva tam, kjer sva včeraj ponoči začela. Izvila sva se iz objema severne stene Ama Dablama, da se lepše nisva mogla. Samo reživa se in gledava steno.

Glavna stena ostaja nepreplezana kljub poskusom japonske in bolgarske ekspedicije — in nepreplezana ostaja tudi po našem poskusu. Pa kaj! Midva sva živa in to se nama zdi v tem trenutku najpomembnejše.

In Himalaja bo še dolgo stala in midva bova še prišla plezat sem.

Torej, na svidenje, Ama Dablam, in hej, življenje, pozdravljeno!

V severni steni Ama Dablama sta Bojan Počkar in Vanja Furian 28. 10. 1989 v 17 urah preplezana smer, visoko 1100 metrov, ocenjeno s VI— (ED inf.) in z naklonino v ledu do 85 stopinj. Spodnjih 700 metrov smeri je skupne z Japonsko smerjo (Jap. 1981, v ekspedicijskem stilu), zgornjih 400 metrov smeri pa poteka po še nepreplezanem ozebniku. Noč sta prebila na višini 6030 metrov brez biva opreme in naslednji dan sestopila čez steno v dolino.

* * *

Glavni sponzorji ekspedicije na Ama Dablam so bili KOTG pri PZS, TTG — Slovenija Turist, ŽG Ljubljana, Planinsko društvo Železničar — Lj., Krka, PD Snežnik, z opremo pa jih je oskrbel Tecno Sport iz Trsta.